

DELAVSKA POLITIKA

Izkaža dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 52.

Sobota, 1. julija 1933.

Leto VIII.

Kaj bo z Nemčijo?

V Nemčiji se kuha juha posebne vrste. Ob razpustu socialnodemokratske stranke je fašizem dal aretirati nad 3000 socialnodemokratskih funkcionarjev in poslancev. Vse aretirance bodo poslali v koncentracijska taborišča in jih tam nagnali k prisilnemu delu.

Znani kapitalistični voditelj Hugenberg je podal demisijo na ministrstvo gospodarstva. Predsednik republike Hindenburg te demisije ni hotel sprejeti. Značilno je tudi, da se širijo prav te dni vesti o bolezni Hindenburga, ki s Hitlerjem ni več zadovoljen. Seveda tudi Hitler ni prijatelj Hindenburgov in se bo najbrže potrudil, da ga ali prisili k odstopu ali pa bo ignoriral njegova mnenja in njegovo voljo.

Voditelji fašizma so naperili svojo borbo proti katoliškim strankam, evangelijski cerkvi pa postavili komisarja. Nad 40 katoliških duhovnikov je tudi že v zaporih, kar škofe silno vznemirja, vendar so morali prekljati kritiko tega postopanja ter izjaviti, da ne bodo več napadali režima. Podkancler baron Papan pa je šel v Rim, da zadevo tam pojasni in pomiri vročo vatikansko kri.

Fašistični voditelji so šele v najnovšem času pričeli delati propadajočo za stanovsko državo po italijanskem vzoru. Uvesti nameravajo splošno vojaško dolžnost. Na nemških vseučiliščih se ne bo poučevala več socialna, industrijska ali drugačna politika, temveč le narodoslovje in narodno obrambno delo. Nemški učitelji bodo vzgojitelji nemških napadalnih oddelkov itd.

Vprašanje inozemskih delavcev v Nemčiji še ni rešeno. Delodajalci bodo smeli zaposlovati tuje delavce le, če imajo dovoljenje in obenem le take delavce, ki jim je dovoljeno delati v Nemčiji. Oni delavci, ki niso potrebovali takega dovoljenja, smejo ostati v službi do rešitve vprašanja.

Nemški fašistični režim je nedvomno nadležen velikemu delu nemškega prebivalstva. Ob nadaljevanju te politike se mora fašizem pričeti sam razkrajati in tedaj nastane vprašanje, kdo mu bo naslednik, oziroma katero pot krene razvoj v Nemčiji.

Prevrat ali kompromis? Bojimo se, da bo reakcija, ki ima še besedo v Nemčiji, našla kompromisno pot in kronala nemško reakcijo, barbarizem v pravem pomenu besede.

Dunajski socialisti obračunavajo s Hitlerjevci.

Burna seja Zveznega sveta.

Na seji dunajskega Zveznega sveta, ki se je vršila v torek, dne 28. junija, sta se zastopnika narodnih socialistov bridko pritoževala nad terorjem, ki se izvaja nad Hitlerjevo stranko v Avstriji.

Zastopniki socialistov so se prvotno smejali tem protožbam nacijev, ko pa je poslanec Schattenfroh pričel izzivati, so jim zagrozili, da jih bodo z bičem izgnali iz Zveznega sveta. Socialisti so naglašali, da se avstrijski Hitlerjevci pač ne smejo pritoževati nad terorjem, ko vendar cel svet ve, kako postopajo fašisti v Nemčiji z marksisti.

To je bila menda zadnja seja Zveznega sveta, kateri so prisostvovali še zastopniki narodnih socialistov.

Amerikanske strokovne organizacije in kriza.

Program za odpravo krize.

Amerikanske strokovne organizacije so predložile vladi Zedinjenih držav spomenico, v kateri ji sporočajo program za odpravo krize.

V prvi točki zahtevajo, da se ustanovi pomožni sklad v znesku ene milijarde dolarjev (okoli 60 milijard dinarjev, katerega sredstva naj se delujejo zneski državnim in lokalnim oblastem v svrhu prehranjevanja in vzdrževanja gladnih in bednih. Nadalje se predlaga v prvi točki ogromen načrt javnih del, gradbo javnih poslopij, cest, rovov, mostov, prezidavo starih in nezdravih stanovanj in ureitev zdravih naselbin itd.

Dalje zahteva ta program šesturni delovnik in petdnevni delovni teden za javno in zasebno industrijo brez znižanja mezd. Spomenica naglašava, da utegne le tak ukrep dejansko omiliti krizo, ki jo obenem mehanizacija industrije že od davna zahteva.

Spomenica pravi dalje, »da je popolnoma očitno, da je nemogoče odvrniti nezaposlenost, če se kupna sila širokih množic ne prilagodi produktivni zmognosti industrije.

Kupna sila se more povečati samo s plačevanjem večjih mezd. Nezaposlenost, siromaštvo in človeško bedo je pripisovati pomanjkanju kupne sile, to je, neprestanemu zniževanju mezd.

Uvedba zavarovanja za nezaposlene se priporoča v delno olajšanje bede nezaposlenih. Spomenica tudi predlaga, da naj se podpira one delavce,

ki si žele kupiti lastne hišice. Hipoteke naj se amortizirajo in obrestna mera zniža. Izpremeni naj se tudi zakon o otroškem delu. Amerikanski vladi se priporoča, da naj prednjači z dobrim zgledom zasebnemu podjetništvu z ustanovitvijo rezervnega sklada v svrhu plačevanja odškodnine delavcem, ki morajo sprejeti zunanje in izvenpoklicno delo.

Stanje ameriškega šolstva označuje spomenico kot kričečo posledico krize. Povdarja, da je bilo tisoče šol ukinjenih in s tem se zanemarljivo izobrazba doraščajoče mladine. Prav mnogo šol je pri življenju samo zato, ker so se učne moči obvezale, da bodo brezplačno poučevale.

Zahteve delavskih organizacij so bile že ponovno stavljene, vlada pa se posvetuje in je votirala nekaj zneskov za podpore nezaposlenih poleg onih, ki jih votirajo dežele in mesta. Predsednik Roosevelt ima danes sicer diktaturo nad ameriškim gospodarstvom ter hoče izvajati kontrolo nad njim. Malo pa je verjetno, da bi njegovi ukrepi bili toliko učinkoviti, da bi zaposlil 13 milijonov nezaposlenih. S svojo diktaturo pač hoče Roosevelt predvsem rešiti iz krize kapitalizem, katerega predstavnik je, kakor so ga hvalili že pred volitvijo. Pametno bi pa bilo, če bi upošteval predloge delavskih strokovnih organizacij.

Budimpešta in pakt štirih.

Težke stvari.

V razpravi o zunanji politiki Ogrske je razpravljal socialno - demokratski poslanec Buchinger o posledicah pakta štirih ter izjavil: »Pakt štirih pomeni najpopolnejši fiasko madžarskega revizijskega gibanja. Po sklepu pakta štirih bi bil moral zunanji minister takoj ukiniti dosedanje smer zunanje politike ter nastopiti popolnoma drugo orientacijo. Štefan Friedrich je svoj čas pozval vlado, naj vendar pokrene energične korake glede orientacije napram sosednim državam. Nadalje je izrekel ministrski predsednik Gömbös željo, da naj bi sedli k zeleni mizi in zunanji minister Beneš je govoril o odprtih vratih ter izjavil, da pričakuje razgovore. Namesto ministrskega predsednika je odgovoril za njegovim hrbtom grof Bethlen zunanjemu ministru Benešu, ter rekel, da sta Čehoslovaška in Ogrska voda in ogenj. . . In kar naenkrat ministrski predsednik ne govori več o zeleni mizi ter govori o pasti. . . Taka politika utegne roditi le škodljive posledice. . .«

Brnski pučistovski proces končan.

Glavni krivec Kobsinek 6 let ječe. — Gajda oproščen.

Dne 26. junija t. l. je bil zaključen proces proti Kobsineku in tovarišem v Brnu pred državnem sodišču zaradi poizkusa upora s tem, da so uporniki hoteli zasesti Žideniško vojašnico dne 22. januarja 1933. V tem procesu je bilo obsojenih 47 oseb, dočim je bilo 11 oseb, med njimi tudi znani

Gajda, oproščenih. Glavni krivec je dobil 6 let ječe, drugi sorazmerno manj. 5 obtožencev je bilo obsojenih poogojo za dobo treh let.

Istege dne se je pričel še drugi proces proti 24 pučistom pred okrožnim sodiščem v Brnu. V tem procesu so obtoženi večinoma fašisti, ki so pa bili v zvezi z navedenimi uporniki.

Iz fašistične Nemčije.

Kancler Hitler je katoličan. Z ozirom na to, ker je katoliška cerkev »židovska«, namerava izstopiti iz nje ter vstopiti v »nemško« cerkev.

Papež, oziroma Vatikan, očita nemškemu režimu, da ne izpopolnjuje konkordatnih pogodb. V Nemčiji obstojajo sicer za Prusijo, Bavarsko in Badensko konkordatne pogodbe. Vatikan bi rad sklenil samo eno pogodbo za vso Nemčijo. Podkancler, ki je šel v Rim v teh zadevah, je v neprijetnem položaju, ker Hitler nedavnih dogovorov med njim in Vatikanom ni upošteval.

Dr. Hugenberg je difinitivno razrešen ministrstva. Njegovo mesto je zasedel fašist kmetiški voditelj Darre.

Zunanji minister baron Neurath tudi namerava odstopiti. Režim te vesti še prekljuje, ima pa že naslednika. Tudi njegovo mesto bi zasedel fašist, in sicer Alfred Rosenberg. — Hitler je razpustil tudi nemško državno stranko.

Število internirancev znaša v Nemčiji okoli 60.000 oseb. Tako poroča londonski »Manchester Guardian«. Vsi interniranci opravljajo prisilna dela. Nemški fašisti so na straži ob celi nemški državni meji. Prvotno je vlada do dejstva tajila, sedaj pa priznava, da hoče preprečiti promet na meji.

B: Vprašanje obnove političnega dela.

Mi in komunisti.

V duhu te politične taktike je v prvi vrsti potrebno izkoristiti sile »podjarmljenih« narodov. Delavsko gibanje mora, trdijo komunisti, v pogledu zaščite »podjarmljenih narodov« nadlicirati vse buržoazne nacionaliste. Ono mora na ta način prikleniti puntarski nacionalizem nase in ga izkoristiti za rušenje sile vladajočega režima, da z njegovo pomočjo prevzame oblast. V tej smeri se je tudi v resnici razvijala politična delavnost tako ruskega, kakor tudi svetovnega komunizma.

V duhu te politike se je vpostavila zveza s kitajskim nacionalizmom, ki je bila likvidirana na ta način, da, ko so nacionalistični generali premagali stari režim supno s komunisti, so obenem obrnili orožje proti svojim dovčerašnjim zaveznikom, komunistom, in jih na desetisoče pobili.

V duhu te politike je sovjetska vlada poglala vse komunistične stranke na svetu v veliko borbo proti versajskemu mirovnemu dogovoru. Nihče ni tako prepričevalno dokazoval, da je versajski mirovni dogovor največje zlo za človeštvo, da ga je treba takoj iz temelja izmeniti, da je treba vpostaviti uničene narodne pravice v vojni premaganih narodov, kakor baš komunisti. V tem boju je bilo treba združiti sile »podjarmljenih narodov« in jih tako izkoristiti za komunizem. Boj proti versajskemu mirovnemu dogovoru je dovedel komunizem v skupno fronto z italijanskim in nemškim fašizmom. Sedaj, po preteku petnajstih let, se kažejo posledice tega zavezništva. Načelo revizije mirovnih dogovorov se pretvarja v močno sredstvo za napredek in uspeh — ne komunizma, temveč fašizma. Danes se vidi, kako je iz te politike boja proti versajskemu mirovnemu dogovoru vzniknila velika zveza fašističnih držav, ki danes predvsem ogroža baš Sovjetsko Rusijo. Po petnajstih letih blaznega obnašanja in naivnega posmatranja, da se jim bo posrečilo izkoristiti sile nacionalizma se nahajajo ruski boljševiki na naglem umiku, sklepajo dogovore o miru in nenapadanju s Francijo in odkrito nastopajo proti politiki revizije versajškega mirovnega dogovora. Kdo je torej koga izkoristil, ali komunisti nacionalisti, ali narobe, nacionalisti komuniste?

Prav ta nesrečna misel, da je mogoče izkoristiti tuje moči v lastne svrhe, je dovedla komuniste v vseh državah do tega, da se borijo za odpravo demokracije skupno s fašizmom. Postoje posebna navodila, ki so bila javno sporočena iz Moskve, da se komunisti v Nemčiji morajo boriti ramo ob rami s Hitlerjevci proti demokraciji. Leta in leta se je govorilo v Nemčiji, da ni nobena nesreča, ako pride Hitler na vlado, ker bo s tem takoj odprta pot komunizmu, da bo dobil oblast v svoje roke. Komunisti so se najodločneje borili proti vsakršnemu otežkočanju hitlerkega gibanja. Danes se večkrat očita nemški socialni demokraciji, zakaj je dovolilo Hitlerstvu, da se organizira in razvija? In vendar so bili komunisti tisti, ki so skozi vseh deset let obstanka nemške demokracije najodločneje branili svobodo delovanja Hitlerjevcev. S tem in pa z odkritim podpiranjem političnih akcij Hitlerjevcev, kakor tudi z velikim razkolom, katerega so u-

stvarili v delavskem razredu Nemčije, so komunisti v resnici tudi dosegli zlo nemške demokracije. Toda kaj je iz tega nastalo? Kako so se hitlerci oddolžili svojim komunističnim zavaznikom iz »enotne fronte«? S tem, da so jih popolnoma in na najstrašnejši način uničili, kako so to storili svojčas kitajski generali.

V duhu te iste politike izkoriščanja tujih sil je gonil boljševizem tudi jugoslovanske komuniste v bojovno skupnost z vsemi mogočimi plemenskim nezadovoljnimi v Jugoslaviji v skupno fronto »proti versajski Jugoslaviji«.

(Konec prihodnjič.)

Po Bogdanu Krekiću.

Socializem ni propadel.

(Konec.)

Nezaposlenost je v Nemčiji zavzela katastrofalen obseg. Nezaposleni zahtevajo delo, in v vsakem slučaju preskrbo. Socialopolitične institucije, ki so bile ustanovljene ob gospodarskem dvigu pred vojno, kljub svoji zgrajenosti niso dovolj močne, da bi pomagale vsem nezaposlenim.

Šest milijonov delavcev je odpuščenih, ki niso samo zaradi dolge nezaposlenosti barbarizirali svoje materialno življenje, nego so tudi moralno in politično negotovi ter tako postali plen reakcionarnih stremeljenj, katerih mračni cilji so vedno garnirani z glasnimi frazami in lažnjivimi obljubami.

Teh šest milijonov nezaposlenih je onemogočilo vsakršno strokovno akcijo. Zato so mezde zaposlenih delavcev v Nemčiji v zadnjih dveh letih padle na polovico višine prejšnjih. Teh šest milijonov nezaposlenih je onemogočilo akcijo za politični splošni štrajk, ki je bil leta 1920 še močno orožje proti reakcionarnemu Kappovemu puču. Tisoče in tisoče nezaposlenih je našlo v pretorijanstvu na račun reakcije svojo novo profesijo. Reakcija je imela več razloga, da te zadovolji, ne pa proletarsko gibanje.

Neprimerljiva demagogija »tretjega cesarstva« je obetala — zaposlitev vseh nezaposlenih in vsem malim eksistencam predvojni gospodarski raj. In razne ekonomske prilike izza vojne, ki so zadele tako Ameriko kakor Nemčijo, niso smatrali kot posledico anarhije v kapitalističnem gospodarstvu, marveč kot posledico — mirovnih pogodb!

Svet se je oprijel lahkih in plitkih duševnih konstrukcij. Nemška demokracija je sama dala Hitlerju oblast v roke. Trezna, zanesljiva, misleča Nemčija, ki je zastopana glavno v socialističnem gibanju, je ostala v manjšini...

V zmislu parol, s katerima je prišla hitlerjevska Nemčija na oblast, mora izvršiti dve nalogi: zaposliti milijone nezaposlenih nemških de-

lavcev ter izpremeniti mirovne pogodbe.

Že ti dve nalogi se med seboj izključujeta.

Zaposlitev milijonov je mogoča le, če se upostavi mednarodni promet z blagom, ki bi zaposlil nemško eksportno industrijo.

Dva razloga sta, ki izključujeta uspeh v tej smeri. Prvi je favoriziranje nemških agrarcev (von Papen). In drugi je bojno stališče rasistov, ki mora zbujati nezaupanje sveta v Nemčijo.

V želji, da zadovolji domače agrarce, hitlerjevska Nemčija ni sklenila trgovinskih pogodb ne z Jugoslavijo in ne z Rumunijo, kot agrarnima deželama; v trgovinskem sporu je tudi s Poljsko, Švico, Dansko in Čehoslovaško. Zaposlitev nemških delavcev je neposredno v zvezi z izvozom nemškega blaga. Toda izvoza ne bo, če se ne da koncesij agrarnim deželam. Od 1931 do danes je nemški denar padel za polovico vrednosti. Tudi vrednostni papirji so katastrofalno padli v zadnjih mesecih. Tuji kapital ne prihaja, ker je zaduščen promet z blagom. Obnovitve gospodarstva ne more

biti ne na tak in ne na drugačen način. Nezaposlenost letos je večja v primeri z lanskim letom v tej dobi.

Rasistična Nemčija torej ne bo mogla odpraviti nezaposlenosti, niti če izpremeni mirovne pogodbe. V tem in onem primeru more položaj samo poslabšati, ter ga napraviti neznošnim.

To in ono pa bo odvrnilo velik del onih sil, ki so Hitlerja dvignile, od njega.

S krvavo vladavino se v pozitivnem zmislu ne more niti najmanj vplivati na faktorje, od katerih je odvisen tudi problem reševanja gospodarske krize in pacifikacije sveta.

Tako nezaposlenost v Nemčiji, kakor izprememba mirovnih pogodb more prinesiti le mednarodno sodelovanje, ki more temeljiti na najpopolnejem medsebojnem zaupanju. Tako zaupanje pa more nuditi svetu samo demokratična in v skrajnem slučaju samo socialistična Nemčija.

Zato mora ona priti, ker je neizogibna zgodovinska nujnost. Dogodki v Nemčiji šele prav dokazujejo, da socializem ni propadel, marveč da mora šele priti!

Odgovor nemške socialnodemokratske stranke Hitlerju.

»Boj do osvoboditve.«

Spor, katero vodstvo je upravičeno predstavljati nemško socialno demokracijo, ali ono, ki je emigriralo v Prago pod vodstvom Welsa, ali ono, ki je ostalo v Berlinu pod vodstvom Löbeja, je s prepovedjo socialnodemokratske stranke v Nemčiji sedaj rešen. Odslej predstavlja nemško socialno demokracijo skupina emigrantov v Pragi z Welsom na čelu, ki izdaja svoje glasilo, tednik »Der neue Vorwärts«. Pred par dnevi je Wels v imenu strankinega vodstva dal zbranim novinarjem izjavo, v kateri je zavzel stališče k dogodkom v Nemčiji in k prepovedi stranke.

V prvi vrsti je Wels nastopil proti očitkom nemške vlade napram emigrantom. Število emigrantov v Čehoslovaški se pretirava; je vseh skupaj komaj par sto. Socialnodemokratska emigracija je sicer odločena voditi boj proti Hitlerjevemu režimu z vsemi močmi, vendar bo pri tem strogo upoštevala položaj, ki ji ga nalaga gostoljubje države, ki ji nudi pravico azila. S. P. D. (skrajšava za Sozialdemokratische Partei Deutschlands = socialnodemokratska stranka Nemčije) kot demokratična in parlamentarna stranka, je bila pripravljena voditi boj proti kljukastemu križu izključno le legalnim demokratičnim potom. Šele ko ji je vsaka možnost take borbe odvzeta, se bo morala poslužiti drugih metod. Toda tudi pri teh metodah se bo posluževala samo orožja duha. Wels je najavil ustanovitev večjega števila strankinih glasil ob mejah Nemčije, ki naj težnje in prf-

zadevanja stranke širijo preko meje v Nemčijo. »Duševno izolacijo, ki jo je ustvaril Hitlerjev režim krog Nemčije, moramo prodreti,« je zaklical. V nobenem slučaju se pa S. P. D. ne bo posluževala metod, kakršnih se poslužuje Berlin proti svoji bratski državi Avstriji.

Stranko se lahko prepove, toda stranka ni vse. Stranka je samo sredstvo za dosego cilja. Glavno je ideja, ki jo zastopa, in ta ideja v Nemčiji živi in milijoni se je z ljubeznijo oklepajo. S. P. D. je že enkrat preživela dobo izjemnih zakonov in bo preživela še sedanjo.

Boj proti sedanjemu režimu v Nemčiji se ne vodi samo za rešitev Nemčije, temveč za rešitev vse Evrope.

S. P. D. se zaveda svojih dolžnosti napram evropskemu napredku in se bo z vso vneto vrgla v borbo za demokracijo in socializem v Nemčiji. To bo zamogla tem lažje, ker je s prepovedjo stranke v Nemčiji rešen teoretični spor, komu naj pripada vodstvo stranke, ali sodrugom v Berlinu ali emigrantom v Pragi, končno veljavno v prid slednjim.

Glede svojega nadaljnjega razvoja je S. P. D. prepričana o najboljšem. Pozorno zasleduje dogodke v Nemčiji in vidi, kako v stranki nacionalnih socialistov naraščajo socialna trenja, ki morajo koncem koncev privedi do ostrih konfliktov v tej stranki. Na ta trenutek, ki po mnenju Welsa ni tako daleč kakor mnogi mislijo, mora biti S. P. D. popolnoma pripravljena.

Wels je zaključil svoja izvajanja s prečitanjem izjave načelstva S. P. D., ki se v ostrih besedah obrača proti sedanjemu režimu v Nemčiji in mu napoveduje neizprosno boj.

Zatem je podal še glavni urednik »Vorwärtsa«, Stampfer, nekaj pojasnil:

Restavracija monarhizma v Nemčiji

po morebitnem padcu Hitlerjevega režima ne smatra za verjetno, ker je dinastija Hohenzollerncev med nemškim narodom zelo nepopularna. Bolj popularen je bavarski princ Rupret, ki pa zopet radi konfesionalnih ozirov ne prihaja v poštev.

Nemška Reichswehr (armada)

je molčeča in neprodorna sfinga. Ona velja še vedno za najzanesljivejšo orodje v rokah državnega predsednika Hindenburga, katerega bodoči ukrepi pa ostanejo za vse, izvzemši njegovo najožjo okolico, neprodorna tajnost.

Glavna naloga S. P. D. obstoja zaenkrat v tem, da iz te taktične situacije izvaja potrebne zaključke.

Neutralizacija Avstrije

Avstrija je postala za mednarodno politiko poseben problem. Za to majhno državo se tepo Italija, Nemčija, Ogrska in habsburški monarhizem. Problem neutralizacije je spravljen v ospredje šele nemški fašizem, ki je skušal navaliti na deželo ter jo okupirati. Nad fašiziranjem Avstrije so obupali zaenkrat celo v Italiji, kjer pravijo, da surovost nemškega fašizma ni zbudila v Avstriji čut patriotizma. Socialni demokrati so že pred leti zahtevali neutrelizacijo Avstrije, zlasti pa odkar jo hočejo zlorabljeni sosednje države za svojo dekle pri tihotapljenju orožja in v drugih zadevah.

Vesile pravijo, da je problem izvedljiv, toda zahtevati mora neutrelizacijo Avstrija sama.

Različna so mnenja o Avstriji. Eni menijo, da naj bi sodelovala v mali antanti, kar bi ji jamčilo samostojnost, drugi, da naj se združi z Ogrsko, tretji, da naj prevzamejo v dunavski kotlini Habsburžani vodstvo. Tardieu je za gospodarsko združitev podunavskih dežel. Najugodnejša bi bila gospodarska priključitev podunavskih dežel k mali antanti, čemur bi se pa Italija odločno upirala.

Vsi ti problemi so sporni. Do enotnosti ni mogoče priti. Zato bi bilo pač najprimerneje, če se Avstrija proglasi nevtralnim deželam, katere neutrality bi morale čuvati evropske države. Zakaj prav okoli Avstrije so razmere napete, je vojno razpoloženje, ki bi ga neutrality te srednjeevropske deželice znato omilila.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Mihail Zoščenko — Iv. Vuk:

Humoristično-satirične zgodbe.

44

A ona — nič, samo krili z roko.

Naravno, da sem poklical tudi zdravnika. Za pud ovsa. Zdravnik je sipal oves v vrečo in rekel:

»Zdravilo,« je rekel, »je tu brez moči. Tu ne pomaga nič več. Tvoja žena umira.«

»S kakšno boleznijo,« sem vprašal. »Ne zamerite mojemu skromnemu vprašanju.«

»Zdravilo,« reče zdravnik, »tega tudi ne ve.« Vendar je zdravnik vsekakor pustil nekaj prašek in se je odpeljal.

Položili smo ta prašek na ikono Matere božje — nič ni pomagalo. Žena je blodila, se premetavala in vedno padala s peči. In zvečer je umrla.

Jaz, razumljivo, sem začel tuliti. Dnevi, sem mislil, so vroči; kositi treba in spravljati seno, in glej — brez ženske ne moreš niti z mezincem zganiti. Kaj storiti? Ne vem. In, če bi se, na primer, hotel oženiti, pride zopet vprašanje, koga vzeti. Marsikatera bi morda rada imela moža, ali nerodno se ji zdi, tako hiteti. Ali ženo potrebujem baš neobhodno in takoj.

Zapregel sem kljuse, oblekel si nove hlače, umil si noge in se odpeljal.

Pripeljal sem se v sosedno vas. — »Dnevi,« sem rekel, »so vroči. Tu ni mnogo za govoriti, potrebujem kakršnokoli ženo, pa če je tudi slepa. Zanimam se,« sem rekel, »za nevesto.«

»Da, dekleta so že tu,« so mi rekli, »ali dnevi so vroči, nikogar ne zanima ženitev. Stopi,« so mi rekli, »morda k Anisji, vojni vdovi — mogoče jo pregovoriš.«

Pridem k nji. Gledam — ženska sedi na skrinji in si praska nogo.

»Hvaljen bodi Jezus Kristus,« sem rekel. »Prestanite,« sem rekel, »se praskati po nogi, zakaj imam za vas kupčijo.«

»Namreč,« sem rekel, »dnevi so vroči, nima smisla, da bi se dolgo zabavala. Vi in jaz, midva oba, tretjega ne potrebujemo, se oženiva,« sem rekel, »in jutri greva na delo snopje vezat.«

»Zakaj ne,« je rekla, »če se zame zimate.«

»Da,« sem rekel, »zanimam se, razumljivo.«

»Ali,« sem rekel, »povejte mi, tako za kratkočasje, koliko ste stari?«

»Stara,« je rekla, »nisem tako, kakor se zdi. In mojih let še ni nikdo računal. Rojena sem bila, da se ne zlažem, v letu 1886.«

»Da,« sem rekel, »dnevi so vroči, tu sedaj ni časa računati. Če ne lažete, sem soglasen.«

»Ne,« je rekla. »Ne lažem, naj me kaznuje gospod bog. Ali naj svoje reči skupaj zložim, ali kaj?«

»Da,« sem odgovoril, »zložite jih. In, ali imate mnogo reči?«

»Reči,« je rekla, »nimam mnogo: Robec v skrinji. Bolhe v čevljih. Zaboje imam in pernico.« Vzemiva skrinjo in pernico. Vzel bom še ponev in dva polena, pa se odpeljiva.

Pognal sem kljuse, hitel in moja žena se je gugala na zaboju in kovala načrte — kako bova živela in kaj bo kuhala in da ne bo škodovalo, iti v kopel — tri leta že ni bila v kopelji.

Naposled sva prispela.

»Izstopite,« sem rekel.

Ženska je izstopila. Gledam — nenavadno je izstopala, po strani in kakor da z obema nogama šepa! Prekleta, sem mislil, to je gospodarstvo!

»Kaj vam je, žena,« sem rekel. »Šepate, kakor se mi zdi.«

»Ah, ne,« je rekla. »To je samo tako, delam samo tako.«

»Za božjo voljo, kaj pomeni »samo tako«? To je zelo važna reč, če šepate. Enonoge,« sem rekel, »ne morem rabiti pri gospodarstvu.«

»Ali,« je rekla, »saj je samo leva noga. Manjka mi je kvečjemu pol cole.«

(Dalje prihodnjič.)

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjč. — Uprava.

Mednarodni zadružni dan

v nedeljo, dne 2. julija.

V nedeljo, dne 2. julija t. l. se vrši po vsem svetu proslava Mednarodnega zadružnega dneva. Ta dan bodo proslavljali zlasti tam, kjer se nahajajo močne in cilja si sveste zadružne organizacije, ki so opre na zavedne množine delovnega ali kmečkega ljudstva. Mednarodni zadružni dan je manifestacijski praznik za nov gospodarski red, ki bo temeljil na samopomoči in bo izključeval zasebni dobiček izvseh panog gospodarstva.

Morda ta praznik za zadružno gibanje ni bil še nikdar tako potreben kakor baš ta čas, ko se je število nasprotnikov in sovražnikov zadružnega gibanja tako pomnožilo. Napad za napadom mora odbijati zadržarstvo od sebe in ni dovolj, da se brani pred posledicami težke gospodarske krize, ki je vzela zadržarjem, to je odjemalcem zadruž, večino kupne moči in s tem oslabila promet in poslovne uspehe zadruž, nego tudi od zunanje se množijo ti napadi. Privatna trgovina, obrt in industrija hočejo popraviti ono težko stanje, v katero so prišli po zaslugi današnje brezposelnosti in gospodarske ter denarne anarhije — otrok gospodarskega reda, ki so ga ustvarile same na račun zadružništva in popraviti svoj promet in zaslužek s pomočjo dosežanih konzumentov vseh različnih zadruž. Namesto, da bi se šlo za vzrok gospodarske krize in bi se zdravilo njeja in pa

njegove neposredne posledice, zmanjšano kupno moč kmečkega in delovnega ljudstva, se skuša po starem načinu grabiti odjemalce drugim, z geslom: »Kaj mi mar, če propade drugi, samo da sem jaz celi!« Človek je pač človeku volk! In tem povsem neosnovanim težnjam privatnega gospodarstva nasledajo vlade raznih dežel, ki res skušajo okrniti zadružništvo, boljši bodočini ljudskih in mu s tem otežkoti ali celo onemogočiti nadaljnji razvoj.

Vsemu temu velja boj in velja obramba! In boj velja dalje vsem vzrokom današnje težke gospodarske krize, boj velja vojnim pripravam in oboroževanju, boj velja težkim okrnitvam človeških pravic po raznih državah in boj velja končno: boljšemu družabnemu redu, boljši bodočini ljudskih množič, sreči in zadovoljstvu človeštva.

Zaradi tega naj, kjerkoli so prilike za to primerne, tudi slovenski zadržarji proslavijo mednarodni zadružni dan in to 2. ali 9. julija t. l. in naj v mislih na mednarodno solidarnost vseh organiziranih zadržarjev manifestirajo

za mir, za poštenu obstoj delovnega človeka, za svobodo, za demokracijo, za socializem!

Cv. K.

Posledice zniževanja mezd.

Kaj pravi Mednarodni urad dela?

V svojem poročilu 17. konference Mednarodnega urada dela je njega ravnatelj Buttler ugotovil sledeča dejstva: v Nemčiji so realne mezde padle v letu 1932 skupno za 20 odst. napram letu 1929. V Združenih državah ameriških je skupna moč delavstva padla v zadnjih treh letih za 48 odst. Skupna vsota mesečnih zaslužkov in plač je samo v času od januarja do avgusta leta 1928 padla za 550 milijonov dolarjev. V Veliki Britaniji so tedenske plače v iznosu 400.000 funtov v letu 1931 padle na 248.000 funtov v letu 1932. Gospodarstvenik Colin Mark je izračunal, da je skupni zaslužek 1.840 milijard funtov v letu 1929 padel na 1.709 milijard v letu 1931. V Italiji je skupna moč delovnih mezd

padla v letih 1929—1932 za 19 odst. Vendar se nikjer v nobeni državi, tako ugotavlja Buttler, delovne prilike radi zniževanja mezd niso zboljšale, nasprotno, vsepovsod je brezposelnost še narasla. Zato je trditev podjetnikov, ki jo tako radi navajajo tudi pri nas, da je zniževanje mezd potrebno zato, da se zamore vzdrževati industrija in da zamore zaposliti več delavstva, neresnična. Ravno nasprotno je res: čim nižje so mezde, tem slabša je kupna moč delovnega ljudstva, tem več produciranega blaga ostaja v skladiščih, tem bolj se mora radi tega omejevat obratovanje. Le dobro plačano delavstvo zamore tudi konzumirati in spraviti industrijo v tek.

Ljubljana.

Novice z ljubljanskega magistrata. Če napravimo tak napis, že lažemo, ker je novic z ljubljanskega magistrata jako malo. Pravzaprav je lepo, če se gosposde skregajo za kakšno stvar in se končno lepo pobotajo ter odpuste drug drugemu svoje »grehe«, če jih imajo. Ni pa vseeno in najbrže tudi ne lepo, če zopet slišimo o znatnem znižanju plač mestnih nameščencev. Za to stvar se ne zavzema noben občinski svetnik, menda tudi ne župan, ampak človek, ki ima devetkrat večje dohodke, kakor mestni uslužbenci v prvih mezdnih stopnjah in bi magistrat prav pametno storil, če bi ga namestil z drugim nezaposlencem, ker ima ta itak iz penzije dohodke za svojo eksistenco. V splošnem je že znano načelo, da je zniževanje plač najslabša gospodarska metoda v sedanjem gospodarskem zastoj, ker se z njo uničuje konsumna sila, ki edina more vsaj deloma vzdržati nivo gospodarstva in ga polagoma poživeti. Prav mezde nižjih mestnih nameščencev v Ljubljani pa so tako nizke, da o kakem eksistenčnem minimumu niti govora ne more biti. Ljudje konsumirajo vedno manj, ker več ne morejo, in to, dasi je ljudi več, pa manj sredstev. Radi bi poznali socialnega politika ali gospodarstvenika, ki bi hotel trditi, da je tako postopanje — zdrava gospodarska politika. V Milanu so otvorili monumentalni kolodvor. Tega kolodvora bi Milan ne rabil še sto let. Opremil so ga sijajno z marmorjem in domačimi industrijskimi izdelki, da so dali dela gospodarstvu in zaslužka delavcem. Gospodarstvo se more dvigniti le z delom in z zaslužkom, ker s tem povečamo kupno silo, ki je podlaga vsega gospodarstva. To so bile misli njegovega govora. In mi se samo še čudimo, da v ljubljanskem občinskem svetu nihče ne povdari te resnice. Morda jo bo le kdo povedal? Skrajni čas je že.

LETOŠNJE KNJIGE CANKARJEVE DRUŽBE

bodo posebno lepe. Med njimi bo tudi znamenita knjiga »Dialektični materializem«. — Plačajte članarino 20 Din že zdaj!

Maribor.

Vodstvo železniške delavnice je odpustilo te dni večje število svojih vajencev, in sicer pred potekom učne dobe. Odpušeni so bili po večini vajenci, ki se učijo šele prvo leto, pač pa je baje podana možnost, da se učijo še naprej, toda brez vsake odškodnine. Tako odpust pred potekom učne dobe, kakor tudi stališče železniške uprave glede vajeniške odškodnine, je protivno zakonu o zaščiti delavcev in določilom obrtnega zakona. S tem odpustom, oziroma prikrajšanjem na odškodnini je hudo prizadetih mnogo učencev, ki so večinoma vsi sinovi revnih železniških uslužbencev.

Sprejemni izpiti na srednjih šolah. Takoj po zaključku šolskega leta so se pričeli te dni na tukajšnji klasični in realni gimnaziji sprejemni izpiti, pri čemer se je izkazalo, da je kljub težkim časom in strogim predpisom naval na srednje šole zelo velik. Na realni gimnaziji se je prijavilo k izpitu okrog 280 kandidatov, med katerimi se nahaja mnogo delavske mladine. Na klasični gimnaziji pa je polagalo izpit 143 po večini kmečkih otrok, od katerih je padlo 18 kandidatov, 125 pa jih je bilo sprejetih.

Prebivalci Delavske ulice se pritožujejo, da gradbena dela na cesti še vedno niso končana, čeprav se je z gradnjo pričelo že pred enim letom. Vse dosežane pritožbe in prošnje, ki so jih baje prizadeti vložili pri mestnem magistratu, so bile brezuspešne. To postopanje je nerazumljivo, ko je vendar potreben samo malenkosten kredit za dovršitev tega dela.

Občni zbor Cankarjeve družbe

se bo v smislu sklepa seje odbora Cankarjeve družbe od 14. junija t. l. vršil v torek, 4. julija 1933, v društvenih prostorih (Delavska zbornica) v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo
 - a) predsednika,
 - b) tajnika,
 - c) blagajnika,
 - d) knjižnega referenta,
 - e) nadzornega odbora.
3. Volitve novega odbora.
4. Knjige za 1933/34.
5. Razno.

Socialne težaje

kakršni so se vršili doslej v nekaterih industrijskih krajih, bodo privedle svobodne strokovne organizacije tudi v:

Štorah, dne 2. julija s pričetkom ob 4. uri pop. v gostilni Adrinek.

Črni, dne 9. julija ob 10. uri dop.; popoldne pa se bo vršilo predavanje, ki ga priredi Zveza žen in deklet.

Delavci, delavke, posečajte polnoštevilno ta predavanja.

Mestni avtobus vozi od 1. julija dalje na progi Tezno do Prešernove ulice. Proga je bila podaljšana na poskušnjo.

Pripravljalni odbor za zgraditev postajališča na Teznu sklicuje za nedeljo, dne 2. julija ob pol 10. uri dop. v tezenski šoli sestanek vseh zainteresentov.

Nezgoda. Minuli torek se je v delavnici tuk. drž. žel. pri delu ponesrečil 37 letni Anton Divjak. Ponesrečeni se zdravi v tuk. splošni bolnici.

Ljudska samopomoč v Mariboru uraduje od 1. julija t. l. do preklica od 7. do 13. ure.

SK Svoboda. V nedeljo, dne 2. julija ob pol 9. uri dopoldne nastopi na igrišču SK Maribora rez. Svoboda proti rez. Železničarja.

SK Svoboda. 9. julija igra Svoboda prijateljsko tekmo s Gemeindesportklubom iz Graz-a. Mariborski delavci in prijatelji športa prisrečno vabljani. Odbor.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Vse, kar rabite za pisarne, kupujte v trgovini Ljudske tiskarne d. d., Slomškov trg 6

Celje.

Izlet na Mrzlico priredi tukajšnja podružnica »Svobode« v nedeljo, dne 2. julija t. l. Odhod zjutraj točno ob 4. uri izpred kapucinskega mosta. Izlet bo združen z izleti hrastniške in trboveljske »Svobode«. Obeta se nam obilo zabave, muzike in — petja. Zato bo tudi na Mrzlici v nedeljo vse, kar leze in gre — in kar je našega.

Koncert pevskega odseka »Svobode«, kateri je ob zadnji prireditvi trpel radi slabega vremena, se bo ponovil v soboto, v mestnem parku. Začetek točno ob 8. uri. Spored izpremenjen in izpopolnjen z nekaterimi novimi pesmimi. Vstopnina po Din 3.— za osebo. Del čistega dobička je namenjen »Olepševalnemu društvu« v Celju.

Sport celjskih klubov. V nedeljo, dne 25. t. m. je bila odigrana prvenstvena nogometna tekma med SK Olimpom in SK Jugoslavijo. SK Jugoslavija postaja od tekme do tekme boljša in v najkrajšem času bodo morali vsi celjski klubi z njenim moštvom resno računati. Prvi je občutilo SK Olimp, ko ji je podlegel z nepričakovanim rezultatom 3:0. Zmaga Jugoslavije je deloma zaslužena, de-

Doma in po svetu.

Prekoračenje delovnega časa. Z ozirom na pritožbe delavskih organizacij, da se po industrijah in obrtnih izvršujejo nadure, pa da nadzorna oblast ne ukrene ničesar, ter da po listih izhajajo vesti o teh nepravilnostih, je minister socialne politike izdal dne 28. m. m. pojasnilo, da se nahajajo v zakonu o zaščiti delavcev glede delovnega časa popolnoma jasne določbe, po katerih se morajo ravnati delodajalci in delojemalci. V kolikor se te določbe prekoračijo, je vsakdo opravičen prekršbo prijaviti in s pričami istega podjetja dokazati. Oblasti imajo nalog, da v vsakem konkretnem slučaju postopajo proti krivcu.

Pisatelj Ernest Toller v Ljubljani. Socialistični pesnik in dramatik Ernest Toller iz Nemčije je imel v pondeljek v Ljubljani predavanje in recitacije odlomkov iz svojih spisov. Doslej je Toller predaval v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Toller je bil na kongresu Penkluba. Predaval je v Ljubljani o duhovnih strujah v nemški literaturi. Pravo senzacijo so tudi zbudile njegove recitacije, ker zna Toller simpatično recitirati kakor malokdo.

Poljšak v preiskavi. Učitelj Poljšak se nahaja na Dunaju v preiskavi zaradi zdravljenja raka, češ, da je zastrupil z mazilom svoje paciente. Smrtni slučaj (dva) niso v zvezi z zdravljenjem, marveč je smrt posledica drugih bolezni. Zaraditega utegne biti Poljšak popolnoma oproščen vsakršne krivde.

Bojkot nemškega blaga. Strokovne centrale raznih dežel, kakor tudi mednarodna strokovna zveza se posvetujejo o izvedbi bojkota proti nemškemu blagu, da s tem protestirajo proti Hitlerjevi akciji proti nemškemu svobodnim strokovnim organizacijam, socialnodemokratični stranki in zadružništvu. Na vse priključne organizacije in njih člane izide apel, da naj v bodoče ne kupujejo več nemškega blaga. V tej zadevi se bodo vršila posvetovanja tudi še z zastopniki konzumnih zadruž. — Ako se bojkot izvede le deloma, bo imel za nemško gospodarstvo naravnost katastrofalne posledice, ker Nemčija rapidno koplje sama sebi grob. Nacionalisti, ki tako kriče proti nemškemu imperialističnemu nacionalizmu, imajo tukaj prav okusen oreh, da pouče Nemčijo o nacionalni strpljivosti, če že drugega ne.

O predsedniku nemške republike Hindenburgu krožijo te dni vesti, da je bil zadet od kapi ter da se nahaja v nezavesti. V Berlinu preklicujejo te vesti.

Razorožitvena konferenca zopet odgodena.

V sredo je urad razorožitvene konference sklenil predlagati, da se razorožitvena konferenca odgodi do 16. oktobra 1933. Proti predlogu je samo Nemčija. Glavni odbor je predlogu pritrđil na seji v četrtek.

Henderson, predsednik razorožitvene konference, je ta predlog stavil z ozirom na nemško opozicijo in nepozitivni potek londonske gospodarske konference.

Širite naš list!

loma gre pa tudi na rovaš neverjetne smole, katero je imel SK Olimp ta dan. Je pa to tudi kazen za razdrt nastop njegovega moštva, katerega se vedno cenimo višje kot je z nedeljskim rezultatom pokazalo. Isti dan popoldan je z rezultatom 5:2 premagal SK Celje — SK Atletiko in s tem postal letošnji prvak okrožja.

Sport celjskih navijačev. Med navijači (kibici) celjskih sportnih klubov je nastal po nedeljskih rezultatih hud prepir. Kakor zve- mo, je »kapetan« Olimpiov navijačev že vr- gel rokavico svojim nasprotnikom, navijačem Celja in jih pozval na obračun. Ta se bo vršil v obliki nogometne tekme navijačev imenovanih klubov in obeta biti prava sen- zacija. Sestavljata se tudi že primerni moštv, to je od vsake strani 13 igralcev (po novih pravilih); in en sodnik je tudi že naprošen. Olimpovi navijači, kateri želijo priti v po- stavo pod barvami svojega kluba, naj se ja- vijo v klubskem glavnem stanu. Sprejmejo se pa samo tak, ki se niso še nikdar aktiv- no udeleževali v nogometu na zelenem po- lju. Je to »častni« dogovor z nasprotnikom.

Trbovlje.

Žensko zborovanje in ustanovni občni zbor Zveze delavskih žen in deklet v Trbovljah. V sredo, dne 5. julija se bo vršilo v Trbovljah žensko zborovanje, na katerega so vabljene vse matere, vsa delavska dekleta, ki z bojznijo gledajo v črno bodočnost in nezaposlenost. Ker je takšno zborovanje v Trbovljah nujno potrebno, zato je dolžnost vseh delavskih žen in deklet, da se zborovanja udeležijo. — Dnevni red je: 1. Zahteve ureditve porodov na podlagi socialne indikacije. 2. Zahteva po pouku o seksualnih problemih. 3. Raznoterosti. — Po zborovanju se vrši ustanovni občni zbor »Zveze delavskih žen in deklet«, podružnice v Trbovljah z dnevnim redom: 1. Poročilo pripravljalnega odbora. 2. Volitev rednega podružničnega odbora. 3. Naloga delavskih ženskih organizacij. 4. Organizacija in razno. — Veliko število delavskih žen in deklet se je že prijavilo za vstop v organizacijo. Vse ostale pa pozivamo, da v svojem, kakor tudi v inter- esu družine in v svrhu čuvanja ženskih naravnih pravic, takoj vstopijo v zvezo; da s tem pomagajo tr- gati verige suženjstva žene v da- našnji človeški družbi, da pomagajo ustvarjati nov družabni red, kjer ne bo ne sužnjev, ne gospodarjev, ne izkoriščancev in ne izkoriščevalcev!

Slov. Javornik.

Izpememba v občinskem svetu. Nedav- no je bila izvršena v občinskem svetu na Koroški Beli znatna izpememba; izmenjeni so bili vsi občinski svetovalci, pristajši bivše SLS, ker so bili razrešeni svojih dolžnosti, namesto njih so bili pa imenovani novi občinski odborniki, med njimi več delavcev raznih struj. Bilo kakor bodi, eno je gotovo, da je nujno potreben razpis svobodnih občinskih volitev, da bodo občinski odbori res odgovarjali ljudski volji in bodo tako ustrezali potrebam vsake posamezne občine, oz. občinske uprave. Res je že zadnji čas, da se izvrši taka izvolitev, ki bo nadomestila imenovane občinske odbornike in svetovalce.

Smrt Miklja Matevža. V ponedeljek, dne 26. junija t. l. se je vršil na pokopališče na Koroški Beli pogreb zvestega sodruga Miklja Matevža, ki je umrl, star komaj 32 let, v bolnici Bratovske skladnice. S. Mikelj je bil marljiv Svobodaš in je bil delaven zlasti v dramatičnem odseku bivše jeseniške Svo-

Nalagajte

svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Slomškov trg št. 6.

Trgovini »Delavski dom«

r. z. z o. z., Maribor, Frankopanova ul. 1.

Delavke, delavci, kupujte svoje živ- ljske potrebščine v svoji trgovini.

Čuden recept nacijev za umiljenje krize v revirjih TPD.

Predzadnji ponedeljek se je vršil nekak »shod« narodnih socialistov v Trbovljah. Dobili so govornika iz Ljubljane, ki je na dolgo in široko razlagal, kako sijajno socialno zakonodajo imajo delavci v Čehoslovaški republik. Eden izmed navzo- čih sodrugov mu je pa brez vsakega olepševanja povedal v obraz, da če je v Čehoslovaški sijajna socialna zakonodaja, je gotovo niso izbojevali in uzakonili kapitalistični pos- lancji in ministri, katere je kapital postal v parlament, da ščitijo njego- ve interese, ampak delavski zastopniki, katere je poslala čehoslo- vaška socialna demokratska stran- ka, da čuvajo, predlagajo in glasu- jejo za zakone, ki ščitijo predvsem delovnega človeka. To naj si pred vsem tudi naše delavstvo zapomni.

Recept narodnih socialistov za omiljenje krize in bede po rudar- skih revirjih je dokaj čuden. Mno- gokrat se sliši na sestankih ali ta- kozvanih »shodih« narodnih socijev s 40 poslušalci, da če bi ne bilo teh

prokletih marksistov, Delavskega doma, marksističnih delavskih za- upnikov in svobodne strokovne or- ganizacije Z. R. J., bi že bilo zdav- naj krize konec.

Ne pohlep kapitala po čimvečjem dobičku, ne T. P. D., ne jugoslovanski rudarski podjetniki, ne kapitali- sti v splošnem in ne krivični dru- žabni red ni v očeh narodnih socia- listov popolnoma nič kriv, da se re- ducira delavstvo, da morajo delno zaposleni rudarji stradati in bera- čiti, če nočejo od gladi poginiti, da imamo v Trbovljah eno četrtino ru- darskih otrok jetičnih, da se rudar- ske žene jočejo v rudniškem konzu- mu, ker ne dobijo na kredit nič ži- veža, očetje rudarji pa ne zaslužijo toliko, da bi preživljali družino, ne, vse to ni krivo kapitalistično izko- riščanje, ampak, kakor trdijo naciji, samo marksisti, če bi teh ne bilo, bi se po rudarskih revirjih cedilo mle- ko in med.

ALI SI ŽE ČITAL

lepo povest Ivana Vuka: *V Znamenju Halleyeve repatice? Piši na upravo »Delavca« v Ljubljani, poštni predal 290, da Ti jo pošljejo! / Broširana stane 16 Din, vezana pa 25 Din. Knjiga je zelo lepa.*

bode, kjer je zlasti pripomogel veliko k izdelavanju kulis, ker je znal dobro slikati. Pokojnemu s. Matevžu časten spomin, nje- govim preostanim pa naše sožalje.

Gospodarske vesti.

Konzumna zadruga tožena zaradi preniz- kih cen! »Češke Slovo« poroča, da se je konzumna zadruga v Brnu, ki dobiva od ne- kega kartela blago direktno, branila pro- dajati dotično blago po cenah določenih za blago od kartela. Kartel je cene na drobno določil tako, da so mogli imeti trgovci na drobno pri tem blagu 66 odstotkov čistega dobička. Konzumna zadruga pa ni hotela za- htevat od svojih članov tako odušne ce- ne. Ceno blagu je zelo znižala in se zado- voljila pri tem blagu samo s 25-odstotnim do- bičkom, oziroma 25-odstot. kalkulacijsk'm nabitkom. Ko je kartel o teh nižjih cenah iz- vedel, je takoj ustavil vsako nadaljnje do- bavljane blaga zadrugi ter je vložil proti zadrugi tožbo zaradi neizpolnjevanje sklenje- ne pogodbe, oz. zaradi tega, ker se ni strogo držala določene cene. Zdej bo pa moralo odločiti sodišče, če mora prodajati konzumna zadruga blago po višjih cenah in dražje, ka- kor je pa to v korist njenega članstva.

Mednarodna zadruga zveza in svetovna gospodarska konferenca. Na mednarodni za- družni konferenci, ki se je nedavno vršila v Bajlu, je bila sprejeta v pogledu položaja za- družnega gibanja na svetu in v zvezi s celot- nim narodnim gospodarstvom resolucija, ki zahteva: 1. da se mednarodnemu združnemu gibanju zajamči njegovo mednarodno edin- stvo in svoboda za delovanje (za akcijo); 2. da se odločno varuje svetovni mir in deluje na gospodarskem dvigju sveta; 3. da si za- družarji vsega sveta brezpošojno medseboj pomašajo in tako v moralnem kakor tudi v materijalnem pogledu; 4. da se neumorno deluje na propogandi zadrugnih načel in 5. da se čimprej izgradi mednarodna zadruga organizacija, ki bo obsegala trgovino in pro- izvajanje dobrin. Poleg tega je bila predlo- žena še svetovni gospodarski konferenci spomenica s predlogi za ozdravitev današnje gospodarske krize. Na tej konferenci zastopajo Mednarodno zadrugo zvezo njen glavni tajnik H. J. Mav in oba podpredsednika Ernest Poisson (Francija) in Sir Thomas Allen (Anglija).

Razno.

Nemški nacionalni znaki — sijaj- na kupčija. Izdelujejo znake na Če- hoslovaškem. Nacionalna revolucija v Nemčiji je tako navdušila Nemce, da silno radi nosijo fašistične znake. Zato izdelovanje teh znakov cvete. Znaki obstoje iz igle in dveh skrom- nih pločevinastih listov, od katerih je eden pobarvan črno-belo-rdeče, drugi pa rdeče in narisana na njem kljukasti križ. Te znake izdelujejo sedaj za »zbujeno Nemčijo« na Če- hoslovaškem. V Gabloncu je vele- trgovec vzel to pridobitno zadevo v

Delavci! Nameščenci!

Zahajajte le v one javne lokale, brivnice itd., kjer je na razpolago naš list. Agitirajte povsod za »Delavsko politiko«.

roke ter oddal domačim delavcem po izerskem in krkonoskem gorovju izdelavo znakov, za katero delavce naravnost knežje plačuje. Za 144 ko- sov (gros) obeh listkov, na katerih pozneje naslikajo zastavo, dobe 1 Kč in pritrjenje na iglo zopet 1 Kč. Dobaviti morajo pa tudi material sami. Za poslikanje 144 znakov do- be delavci 1.70 Kč. Delavci dobe to- rej za izdelavo do dovršitve in z ma- terijalom 144 znakov 3.70 Kč, ali okroglo 6.60 Din. Pri teh znakih se naslika samo kljukasti križ posebej, vsekakor pa tudi na Čehoslovaškem. Vseh 144 kosov velja, čim so dovr- šeni, lastno ceno 4.10 Kč, ali okoli 7.40 Din. Gablonski trgovec pa pro- daja 144 znakov, to je 12 tucatov po 116.20 Kč, ter ima pri 144 komadih 112.10 Kč, dobička, ali malenkost 2800 odstotkov, katerega sigurno deli fašizem s kakim ariškim gablon- škim grosistom. To je neglede na politično nemaralo nezaslišano, ka- ko se beda čehoslovaških obmejnih prebivalcev izkorišča, pa obengem ne izvršuje delo v Nemčiji, kjer je vedno več nezaposlenih. V Nemčiji prodajajo te znake po 10 penigov, to je po okoli 14 Din, tako da dobe za 12 tucatov okoli 2016 dinarjev. To je pravi zgled verižništva, ki ga goji zatelebani nacionalni fašizem sam.

ZA DELAVNIKE

NA VASI IN V MESTU
POTREBUJETE POCENI OBLEKO

Izgotovili smo takšno za vas, Oglejte si v naših prodajalnah obleke

„SELO“

po Din 140,-, 150,-, 160,-,

za celo obleko. (Suknja, telov- nik, hlače). Din 50,—, 55,—, 60,—, stanejo same hlače.

Javnosti postrežemo

z nizkimi cenami, dobrim bla- gom in veliko izbiro.

TIVAR OBLEKE

Elektrotehnično podjetje

in delavnico za popravilo vseh elektromotorjev, transformator-jev, aparatov, likalnikov in kar spada v elektrotehnično stroko, sem preuredil. — Izvršujem vse hišne inštalacije kakor tudi vsa zunanja omrežja niske in visoke napetosti postrokovnjaški izvedbi in po današnjih predpisih ter z garancijo. — Prodaja vseh elek- tričnih strojev kakor elektro- motorjev, dinamo-strojev, ven- tilatorjev, likalnikov, modernih lestenecv vseh vrst po izbiri, raznih žarnic in vsega elektro- materijala po ugodnih cenah. — Za cenjena naročila se cenj o- činstvu priporočam.

Iliž Vladislav,

elektrotehnično podjetje, Maribor, Aleksandrova c. 29. Telefon 27-44.